

20.11.2012

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Verojaosto
00102 Eduskunta

Hallituksen esitys laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja verotusmenettelystä annetun lain 65 §:n muuttamisesta (HE 146/2012 vp)

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa verojaostossa pidetyissä kuulemistilaisuudessa esitetyistä lausunnoista hallituksen esitykseen 146/2012 vp, jäljempänä lakiesitys. Kirjallisen lausunnon on jättänyt verojaostolle 18 eri tahoa. Lausunnot on toimitettu valtiovarainministeriölle.

Valtiovarainministeriö esittää eduskunnalle lausuntonaan lakiesityksestä ja kuulemistilaisuuksissa esitetyissä lausunnoissa, jäljempänä kuulemistilaisuuksien lausunnot, esille tuoduista keskeisistä kommentteista seuraavaa:

1 Yleistä lakiesityksestä ja sen tavoitteista

Lakiesitystä on virkamiesvalmistelun lisäksi käsitelty useaan otteeseen valtiovarainministeriön asettamassa *elinkeinoverotuksen asiantuntijatyöryhmässä*. Lakiesitys oli *kahdella lausuntokierroksella*, kun sitä valmisteltiin valtiovarainministeriössä. Lakiesityksen perusratkaisun valintaperusteita ja siihen lausuntokierrosten jälkeen tehtyjä muutoksia on kuvattu lakiesityksessä¹ ja alla kohdassa 2. Tässä kohdassa kerrotaan eräitä yleisiä näkökohtia lakiesityksestä, koska niitä on ainakin osittain kommentoitu kuulemistilaisuuksien lausunnoissa.

Valtiovarainministeriö pitää tarpeellisena korkovähennysoikeuden rajoittamista erityisellä sääntelyllä, kuten lakiesityksessä on todettu. Sääntely on tarpeen, koska verotusta toimitettaessa on havaittu, että *verosuunnittelu korkovähennyksillä on yleistynyt*.² Verosuunnittelun tavoitteena on pienen-

¹ Ks. muun muassa lakiesityksen sivut 16-18 ja 20.

² Ks. lakiesityksen s. 15 ja 16 kohdat 1.5 ja 2.1.

tää maksettavien verojen määrää, mikä *kaventaa veropohjaa* ja alentaa yhteisöveron verokertymää.

Lakiesityksen *perusrakenteet* ovat *samoja kuin* esitysluonnoksessa esitetyt eräissä *muissa valtioissa* voimassa olevat säännökset³. Muissa valtioissa olevia säännöksiä ei sellaisenaan esitetä säädettäväksi Suomessa, koska sääntelyssä on otettava huomioon muu kansallisen verojärjestelmämme. Vastaavien säännösten olemassaolo muissa valtioissa osoittaa, että erityinen korkovähennysoikeuden rajoittaminen on tarpeellista. Toisaalta muiden valtioiden sääntely osoittaa myös sen, että *yritystoimintaa voidaan sääntelystä huolimatta harjoittaa* näissä valtioissa. Voidaankin arvioida, että sääntely ei Suomessakaan kohtuuttomasti häiritse yritystoiminnan harjoittamista. On muistettava, että myös konsernissa *liiketoimintaa voidaan* vieraan pääoman rahoituksen ohella *rahoittaa omalla pääomalla*. Lakiesityksessä vieraan pääoman tuotto eli *korko voidaan edelleen vähentää*. Vieraan pääoman vuosittaiselle verotuksessa vähennyskelpoiselle määrälle vain asetetaan enimmäisraja. Lisäksi vähennyskeltottomuus merkitsee useissa tilanteissa *korkomenon jaksottamista myöhemmille verovuosille*.

Voimassa olevan lainsäädännön perusteella korkovähennysoikeuteen voidaan puuttua lähinnä tarkastelemalla sitä, että korkomeno vähennetään oikean verovelvollisen menona, soveltamalla siirtohinnoittelusäännöksiä tai veronkiertämissäännöksiä. Siirtohinnoittelusäännösten ja erityisesti veronkiertämissäännösten soveltamiseen liittyy *tehokkuuden ja ennustettavuuden* ongelma, joka vaikuttaa *oikeusvarmuuteen*.

Vaikka tarkoituksena on, että lakiesityksessä olevan säännösehdotuksen ohella voidaan edelleen soveltaa muun muassa edellä mainittua kolmea jo voimassa olevaa sääntelyä korkovähennysoikeuden rajoittamiseksi, ehdotettu erityinen säännös korkovähennysoikeuden rajoittamiseksi antaa nykyistä *paremmat mahdollisuudet puuttua korkovähennysoikeuden rajoittamiseen*. Ehdotetussa sääntelyssä *korkovähennysoikeuteen puuttumiselle* on asetettu *selkeämmät edellytykset* kuin esimerkiksi yleisessä veronkiertämissäännöksessä. Tämä parantaa oikeusvarmuutta.

Jo asiaa käsiteltäessä elinkeinoverotuksen asiantuntijatyöryhmässä lähtökohtana oli, että säännöstä ei rakennettaisi siten, että korkovähennysoikeuden rajoittamista ei sovellettaisi, jos korkorakenteelle olisi *liiketaloudellinen syy*⁴. Liiketaloudellisen syyn sisällyttäminen sääntelyyn olisi tehnyt säännöksestä tulkinnanvaraisen ja mahdollisesti myös tehottoman. Tästä syystä rajoitus koskee niin kansallisia kuin rajat ylittäviä tilanteita. Liiketaloudellisen syyn arvioinnilla on kuitenkin merkitystä sovellettaessa voimassa olevaa veronkiertämissäännöstä.

Suhteessa *siirtohinnoitteluun* esitetyn säännöksen etuna voidaan pitää sitä, että korkovähennysoikeuden rajoittamisen edellytysten täyttymisen osoittaminen on helpompaa kuin markkinaehtoisuuden arviointi. Lisäksi siirtohinnoittelupäätösten pysyvyyttä hankaloittaa se, että niissä osapuolena ole-

³ Ks. lakiesityksen s. 5-9 kohta 1.2.

⁴ Ks. lakiesityksen s. 16 kohta 2.1.

va toinen valtio voi olla eri mieltä Suomen tekemästä siirtohinnoittelukaisusta.

Siirtohinnoittelusäännöksiä sovelletaan kaikissa esitysluonnoksen jaksossa ”1.2 Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö” mainituissa valtioissa myös silloin, kun niissä on erityisiä korkovähennysoikeuden rajoitus-säännöksiä. Lisäksi monessa valtiossa on myös yleisiä veronkiertosäännöksiä⁵. Usean säännöksen yhtäaikainen soveltaminen on siis kansainvälisessä vertailussa tavanomaista.

2 Kuulemistilaisuuksien lausunnot

Kuulemistilaisuuksien lausunnoissa on esitetty pääosin *samoja kommentteja kuin valtiovarainministeriölle aikanaan toimitetuissa lausunnoissa*. Eräissä kuulemistilaisuuden lausunnoissa on jopa liitteenä valtiovarainministeriölle toimitettuja lausuntoja. Yhteenvetona voidaan todeta, että ministeriön lausuntokierrosten jälkeen alkuperäiseen esitysluonnokseen tehtiin seuraavia keskeisiä muutoksia⁶:

- säännöstä sovellettaisiin vain elinkeinoverolain (360/1968) mukaan verotettavassa tulolähteessä eikä tuloverolain mukaan verotettavassa niin sanotussa muun toiminnan tulolähteessä,
- säännöksen soveltamisesta vapautettaisiin luotto-, vakuutus- ja eläkelaitokset sekä eräiltä osin niiden konserniyhtiöt,
- säännöksen soveltamisesta vapautettaisiin tietyissä tilanteissa oman pääoman ja taseen loppusumman suhdeluvun perusteella,
- kolmannelta osapuolelta otettua lainaa pidettäisiin etuyhteyslainana vakuustilanteissa vain siltä osin kuin vakuutena on saatava.

Alkuperäiseen esitysluonnokseen tehtyjen muutosten tarkoitus oli ottaa huomioon suunnitellun sääntelyn vaikutus muun muassa tiettyihin toimialoihin ja kunta- ja muiden konsernien rahoitusrakenteisiin kuitenkin siten, että sääntelyn tehokkuus pystyttäisiin edelleen säilyttämään. Tästä syystä uudet yksittäiset muutokset lakiesitykseen voivat valtiovarainministeriön käsityksen mukaan vaarantaa lakiesityksen säännösten keskinäisen tasapainon. Seuraavassa tarkastellaan vielä tarkemmin eräitä kuulemistilaisuuden lausunnoissa esille nostettuja kysymyksiä.

2.1 Yleinen vai kohdennettu vähennys

Eräissä kuulemistilaisuuksien lausunnoissa on esitetty, että sääntelyn pitäisi olla *kohdennettu* eikä yleinen. Tähän on myös liitetty veronkiertämistarkoitus tai liiketaloudellisen syyn arviointi. Liiketaloudellista syytä on käsitelty edellä kohdassa 1.

⁵ Ks. esimerkiksi Alankomaiden sääntelystä lakiesityksen s. 5.

⁶ Ks. lakiesityksen s. 20.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö pitää lakiesityksen mukaista yleistä korkovähennys-oikeuden rajoitusta toimivampana kuin kohdennettua rajoitusta.

Elinkeinoverotuksen asiantuntijatyöryhmässä käsiteltiin myös kohdennettua korkovähennys-oikeuden rajoitussäännöstä. Kohdennettu sääntely muistutti pitkälti Ruotsissa vuoden 2013 alusta voimaan tulevaksi myöhemmin ehdotettua laajennettua korkovähennys-oikeuden rajoitusta, jota sovellettaisiin maksettaessa korkoja matalan verotuksen valtiooon. Työryhmässä *kohdennettun sääntelyn ongelmia* pidettiin muun muassa *verokannan määrittelyä* korkomenoa vastaavan tulon saajan asuinvaltiossa, korkomenoa vastaavan tulon *tosiasiallisen edunsaajan määrittelyä* ja sääntelyn *eurooppaoikeuden mukaisuutta*.

2.2 Eräitä käsitteitä

Kuulemistilaisuuden lausunnoissa on esitetty, että *koron käsite* pitäisi määritellä ja *etuyhteyden määrittelyyn* liittyä epävarmuutta.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö katsoo, että ***koron käsitettä*** ei ole tarpeen määritellä esillä olevassa lakiesityksessä. Koron käsitettä on tarkasteltu lakiesityksessä⁷. Lähtökohtana on, että lakiesityksellä ei muuteta koron käsitettä nykyisestä. Koron käsitteestä on jonkin verran oikeuskäytäntöä. Korkona pidetään oikeuskäytännössä muun muassa lainan liikkeellelaskutappiota. Tarkoituksena on, että koron käsite määritetään jatkossakin yksittäisessä tapauksessa.

Koron käsitteen määrittely on ongelmallinen muun muassa *osakeyhtiölain* (624/2006) *laajan varojenjaon* sääntelyn takia. Mikäli koron käsite määritettäisiin laissa, se antaisi *mahdollisuuden suunnitella* vieraalle pääomalle maksettavia korvauksia siten, että niitä ei pidettäisi korkona. Korkovähennys-oikeuden *rajoituksen kiertäminen* tehtäisiin helpoksi. Koron käsitettä *ei ole määritetty kaikissa muissakaan valtioissa*. Esimerkiksi Ruotsin verolainsäädännössä ei ole koron määritelmää.

Valtiovarainministeriö katsoo, että ***etuyhteyden määrittely*** lakiesityksessä on toimiva. Etuyhteys on määritetty lakiesityksessä samalla tavalla kuin verotusmenettelylain (1558/1995) 31 §:n 2 momentissa. Verotusmenettelylain 31 §:n 2 momentissa säädetään siirtohinnoitteluvoikaisista.

Lakiesitykseen on valittu *lainsäädännössä jo oleva määrittely*, koska korkojen verosuunnittelua tehdään yleensä *samanlaisissa etuyhteystilanteissa* kuin tuloksen siirtoon pyritään vaikuttamaan etuyhteystilanteissa yhtiöiden välillä. Lainsäädännössä jo olevan määritelmän käyttäminen antaa myös säännöksen *tulkinnalle jatkuvuutta*. Säännöstä sovelletaan samalla tavalla sekä siirtohinnoitteluvoikaisuissa että korkovähennys-oikeutta rajattaessa.

⁷ Ks. lakiesityksen sivu 21.

Etuyhteyden määrittelyyn liittyviä mahdollisia *tulkintaongelmia* ei ole tarpeen ratkaista esillä olevan lakiesityksen yhteydessä, vaan niitä olisi *arvioit*
ta erikseen verotusmenettelylain mahdollisten muutosten yhteydessä.

2.3 Konsernien tilanteet

Kuulemistilaisuuksien lausunnoissa on esitetty, että *käyttämätön EBITDA pitäisi siirtää tuleville vuosille*, niin sanotuilla *Mankala-yhtiöillä* pitäisi olla erityissääntely ja *kuntakonsernit* pitäisi vapauttaa rajoituksista.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valmisteltaessa lakiesitystä valtiovarainministeriössä lakiesityksen *vai*
kuuksia konsernien keskistettyyn rahoitusrakenteeseen on pyritty lieventämään muun muassa seuraavilla sääntelyyn otetuilla ominaisuuksilla:

- oman pääoman ja taseen loppusumman suhdeluku vapautusperusteena,
- vakuutena oleva saatava voi muuttaa niin sanotulta kolmannelta osapuolelta otetun lainan etuyhteysvelaksi,
- vähennyskelvottoman nettokorkomenon siirtyminen omistajanvaihdoksista huolimatta ja ilman aikarajaa ja
- vähennyskelvottoman nettokorkomenon siirtyminen sulautumisessa ja jakautumisessa.

Eräissä kuulemistilaisuuksien lausunnoissa näitä muutoksia on pidetty hyvänä nimenomaan keskitetyn konsernirahoituksen takia.

Elinkeinoverotuksen asiantuntijatyöryhmässä ei pidetty mahdollisena *siirtää käyttämätöntä EBITDA:a tuleville vuosille*. Täytyy muistaa, että koska *verovuoden vähennyskelvoton nettokorkomeno* siirtyy *ilman aikarajaa ja omistusoikeuden muutosten vaikutusta* tuleville vuosille, korkomeno voidaan tällöin vähentää, jos yksittäisen verovuoden korkovähennyssäännökset sen mahdollistavat. Säännökset vähennyskelvottoman nettokorkomenon vähentämisestä tulevana verovuosina ovat edullisemmat kuin vahvistetun tappion vähennysoikeussäännökset, joissa on kymmenen vuoden aikaraja ja omistusoikeuden muutokset voivat estää vahvistetun tappion vähentämisen. Voinee siis käydä niin, että tappio, joka olisi aikaisemmin ollut kokonaisuudessaan vahvistettua tappiota, muuttuu ainakin osittain vähennyskelvottomaksi nettokorkomenoksi, jonka vähentäminen on ”edullisempaa” kuin vahvistetun tappion vähentäminen. Vähennysrajoituksen mukaan korkomeno ei ole lopullisesti vähennyskelvoton. *Eräissä muissa valtioissa*, kuten Ruotsissa korkomeno on *lopullisesti vähennyskelvoton* jo sinä verovuonna, kun rajoitussäännökset soveltuvat. Lisäksi 30 %:n rajan laskentaa vaikuttavat *konserniavustukset*, jotka mahdollistavat tuloksen siirron konserniyhtiölle, jolla on korkomenoja. Mikäli konserniavustusta ei otettaisi huomioon laskentapohjassa, lainsäädäntö saattaisi ohjata yritysraikenteita siten, että erilisyhtiöistä siirryttäisiin yhden yhtiön toimintamalliin.

Käyttämättömän EBITDA:n siirtäminen tuleville vuosille *nopeuttaisi vähennyskelvottoman nettokorkomenon vähentämistä*, mutta se myös *monimutkaistaisi vähennysrajoitusta*. Sääntelyyn tulisi uusi erä, jonka siirtymistä eteenpäin olisi seurattava. Lisäksi toiseen luonnokseen tehty muutos, jonka mukaan *taseen oman pääoman suhde taseen loppusummaan voi vapauttaa rajoituksesta*, jos suhdeluku vastaa konsernitaseen vastaavaa suhdelukua, on jo sellaisenaan *merkittävä vapautusperuste*, jolla on arvioiden mukaan myös merkittävä vaikutus vähennysrajoituksen tuottoarvioon. Lisähuojennukset *pienentäisivät edelleen verotulojen tuottoarviota*.

Vaikuttaa siltä, että eräissä *muissa valtioissa*, kuten Saksassa käyttämättömän EBITDA:n siirrossa eteenpäin on ollut *ongelmia*, koska siellä lakia on muutettu vuodesta 2010 niin, että käyttämätön EBITDA voidaan siirtää eteenpäin enintään viisi vuotta. Lisäksi on muistettava, että *meillä vähennyskelvoton nettokorkomeno voisi siirtyä sulautumisessa ja jakautumisessa*. Tämä ei ole muissa valtioissa mikään itsestään selvyys. Käsittääksemme esimerkiksi Saksassa vähennyskelvoton nettokorkomeno ei siirry yritysjärjestelyissä. Lisäksi *meillä ei ole muita erityisiä korkojen vähennysoikeuden rajoitussäännöksiä*, kuten useassa valtiossa on. Jos suunniteltua sääntelyä edelleen lievennetään, voidaan joutua pohtimaan, *onko sääntelyn vaikutus enää kokonaisuutena tehokas ja onko sääntelyä tämän takia täydennettävä hyvinkin pian uusilla rajoituksilla*.

Valmisteltaessa lakiesitystä valtiovarainministeriössä pohdittiin korkovähennysoikeuden rajoituksen vaikutusta *Mankala-periaatteella* verotettavien yhtiöiden verotuksessa. Mankala-periaate perustuu korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen KHO 1963 I 5. Asiasta ei ole erityistä lainsäädäntöä. Alkuaan periaatetta sovelsivat voimalaitosyhtiöt. Periaatteen mukaisesti voimalaitosyhtiön omistajat maksoivat yhtiön kustannukset ja saivat vastineeksi sähköä omistusosuutensa mukaisessa suhteessa omakustannushintaan⁸. Yhtiöjärjestyksessä oli sovittu sähkönjakoperusteista osakkaille. Euroopan komissio on tiedustellut Suomelta Mankala-periaatteen suhdetta valtioneuvoston päätöksiin.

Valtiovarainministeriössä päädyttiin siihen, että korkovähennysoikeuden rajoitussääntöön *ei tehty poikkeusta* Mankala-periaatteella verotettavien yhtiöiden osalta muun muassa seuraavista syistä:

- Korkovähennysrajoitussäännökset soveltuvat ehdotetun EVL 18 a §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan *etuyhteystilanteisiin*. Mankala-periaatteella toimivien yhtiöiden omistusrakenne voi olla sellainen, että yhtiöllä ei voida katsoa olevan velkasuhdetta ehdotetun EVL 18 a §:n 5 momentin mukaiseen etuyhteysosapuoleen. Tällöin yhtiö ei maksa korkoja etuyhteysosapuolelle eikä rajoitussäännöksiä sovelleta.

⁸ Vrt. KVL 21/2012 (lainvoimainen), jossa katsottiin, että keskinäisen kiinteistöyhtiö oli maksettava osakkaalleen siltä saamasta lainasta markkinaehtoinen korko. Ennakkoratkaisussa katsottiin, että markkinahinnan alittavaa korkoa ei voitu perustella tuloverolain 53 §:n 2 kohdan säännöksellä, jonka mukaan asunto- tai kiinteistöosakeyhtiön veronalaista tuloa ei ole sen osakkeenomistajan saama etu huoneistosta, johon osakkaalla on yhtiöjärjestyksen mukaan hallintaoikeus.

- Mankala-periaate on muodostunut oikeuskäytännössä eikä siitä ole erityistä säännöstä lainsäädännössä. Lainsäädännössä on *ongelmallista viitata oikeuskäytännön periaatteisiin*, joista ei ole erityistä lainsäädännöstä.
- Jos Mankala-periaatetta voitaisiin *soveltaa vain energia-alalla* ja tällainen periaatteen määrittely otettaisiin korkovähennysoikeuden rajoittamissäännökseen, sääntelyä voitaisiin pitää kiellettyinä valtiontukena. Tämä saattaisi merkitä komissiossa Mankala-periaatteen ja *valtiontukisääntelyn* uudelleen tarkastelua.
- Mikäli korkovähennysoikeuden rajoituksia ei sovellettaisi Mankala-yhtiöihin, näitä yhtiöitä voitaisiin pyrkiä käyttämään *verosuunnittelussa*.
- *Energiayhtiöiden ongelmat* saattavat ratketa osittain lakiesityksen *vakuussääntelyn nykyisellä muotoilulla* ja sillä, että rajoituksesta voi vapautua myös *oman pääoman ja taseen loppusumman suhdelluvulla*.

Kuntakonsernien osalta on esitetty, että kunnat ja niiden omistamat osakeyhtiöt *vapautettaisiin kokonaan korkovähennysoikeuden rajoittamisesta*. Jos näin ei voida tehdä, toiminta vapautettaisiin korkovähennysoikeuden rajoitussäännöksistä silloin, kun kyse ei ole *kilpaillusta toiminnasta*. Lisäksi on esitetty, että käytettäessä *tasetta määrittelyperusteena* esitysluonnosta täsmennettäisiin verojaostossa siten, että ”konsernilla tarkoitetaan kunnan omistaman osakeyhtiön muodostamaa konsernia.”

Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan kuntien tai niiden omistamien osakeyhtiöiden *vapauttaminen korkovähennysoikeuden rajoittamisesta* voisi olla kiellettyä *valtiontukea*. Kuntien ja niiden omistamien yhtiöiden vapauttamista ei ministeriön käsityksen mukaan voisi perustella samalla tavalla kuin luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten vapauttamista on perusteltu jäljempänä kohdassa 2.4.

Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan kuntakonserneihin kuuluvien yhtiöiden vapauttaminen silloin, kun ne eivät toimi kilpailutilanteessa markkinoilla ei ole mahdollista. Jos korkovähennysoikeuden rajoitus soveltuu, kyse on elinkeinotuloverolain mukaan verotettavasta toiminnasta, jonka perusajatus on, että kyseessä on *yritystoiminta*. Sen *määrittäminen*, milloin ei toimita kilpailutilanteessa markkinoilla, olisi *hankalaa*. Tilannetta voitaneen pitää kilpailutilanteena esimerkiksi silloin, kun on mahdollista, että myös muut kuin kunnalliset yritykset harjoittavat toimintaa, vaikka muita toimijoita ei tiettyinä hetkenä olisi markkinoilla. Tämän tyyppiseen sääntelyyn liittyvät myös *valtiontukikysymykset*.

Valtiovarainministeriö pitää perusteltuna, että valtiovarainvaliokunnan verojaosto lausuu mietinnössään, että ”konsernilla tarkoitetaan kunnan omistaman osakeyhtiön muodostamaa konsernia.”

2.4 Vapautusperusteet

Vapautetut toimialat

Kuulemistilaisuuksien lausunnoissa on esitetty, että esitysluonnoksen 18 a §:n 4 momentin toimialavapautus *laajennettaisiin koskemaan myös luottolaitosten rahoittamia ja sittemmin niiden haltuun ottamia yrityksiä.*

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan esitysluonnoksen 18 a §:n 4 momenttia ei ole syytä muuttaa.

Esitysluonnoksen 18 a §:n 4 momentin mukaan korkovähennysoikeuden rajoituksia ei sovelleta luotto-, vakuutus- ja eläkelaitoksiin sekä eräiltä osin niiden konserniyhtiöihin. Tällaiseen toimialavapautukseen voi liittyä SEUT:n *valtiotukiongelmia*. Valtiovarainministeriössä on kuitenkin arvioitu, että valtiontukitarkastelussa edellä mainituilla yrityksillä voidaan katsoa olevan verotuksessa erityisjärjestelmä. Luotto-, vakuutus- ja eläkelaitoksilla on erityisäännöksiä muun muassa elinkeinoverolain 8 § 1 momentin 10 kohdassa, 8 § 1 momentin 11 kohdassa, 46 §:ssä ja 48 a §:ssä sekä konserniavustuslain 7 §:ssä. Lisäksi arvonlisäverolaissa rahoitus- ja vakuutuspalvelut on vapautettu arvonlisäverosta. Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan voitaisiin katsoa, että luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten vapauttaminen korkovähennysoikeuden rajoittamisesta on osa näiden laitosten erityistä verojärjestelmää eikä sitä näin ollen voida pitää kiellettynä valtiontukena. Jos vapautus laajennettaisiin koskemaan myös luottolaitosten haltuun tulleita muiden toimialojen yrityksiä, vapautusta voitaisiin valtiovarainministeriön käsityksen mukaan pitää kiellettynä valtiontukena. Tällöin vapautus soveltuisi yrityksiin, jotka eivät toimi luottolaitosten toimialalla.

Vapautusperusteena olevan taseen määrittelyvuosi

Kuulemistilaisuuden lausunnoissa on esitetty, että lakiesityksen 18 a §:n 3 momentin vapautusperuste määrittäisiin verovuotta edeltävän vuoden taseen perusteella.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö katsoo, että lakiesitystä ei ole tältä osin syytä muuttaa.

Vapautusperusteessa käytetään verovuoden lopun tasetta, koska kyse on silloin samasta verovuodesta, jolta korkomenot vähennetään. Jos käytettäisiin edellistä vuotta, tasevertailu tehtäisiin eri vuodelta kuin, miltä korkomenot kertyvät. Erityisenä ongelmana ei voida pitää sitä, että konsernitase olisi käytettävissä, vasta verovuoden päättymistä seuraavan vuoden helmimaaliskuussa. Myös konserniavustusten määrää varten tarvittava tieto on yleensä käytettävissä vasta verovuoden päättymisen jälkeen.

Euromääräinen 500 000 euron raja

Kuulemistilaisuuksien lausunnoissa on muun muassa esitetty, että euromääräistä 500 000 euron määrää tulisi muuttaa tai määrää tulisi pitää absoluuttisena.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö katsoo, että lakiesityksessä olevaan 500 000 euron määrään tai sen laskentatapaan ei ole tarpeen tehdä muutoksia.

Euromääräisen 500 000 euron rajan tarkoitus on ollut olla erillinen kriteeri, jolla arvioidaan itsenäisesti korkovähennysoikeuden rajoittamisen edellytysten täyttymistä. Jos euromääräinen raja ylitetään, tarkastellaan seuraavan kriteerin, 30 %:n rajan, soveltumista itsenäisesti.

Euromääräisen rajan laskentatavan muutosta arvioitiin ensimmäisen lausuntokierroksen jälkeen. Muutosta ei kuitenkaan tehty, koska muun muassa eräissä vaihtoehtoisissa mallissa 500 000 euroa *olisi otettu kahteen kertaan huomioon*. Ensin silloin, kun arvioidaan, ovatko nettokorkomenot yleensä yli 500 000 euroa ja toisen kerran, kun rajoituksen laskemisen jälkeen vähennettäisiin uudestaan 500 000 euroa, jotta saataisiin selville vähennyskeltoton nettokorkomeno. Esimerkiksi *Saksassa*, jossa on samantyyppinen rajoitussääntely, euromääräinen raja ei ole absoluuttinen, vaan sitä *sovelletaan samalla tavalla kuin lakiesityksessä on ehdotettu*. Euromääräisen rajan vähentäminen kahteen kertaan ei sovi yhteen 500 000 euron rajan alkupeiräisen logiikan kanssa, jossa kyse oli *erillisestä "testistä"*. Lisäksi vaikuttaa erikoiselta, jos *ensin* vähennyskelpoista olisi *30 prosenttia oikaistusta elinkeinotoiminnan tuloksesta*, sen jälkeen katsottaisiin vielä, että tämä määrä ei ylitä etuyhteisyritysten nettokorkomenoja ja *jäljelle jäävästä määrästä vähennettäisiin 500 000 euroa*. Tällöin 500 000 euroa *vähennettäisiin täysin erilaisista pohjaluvuista* (joko nettokorkomenot tai nettokorkomenot – 30 % * elinkeinotoiminnan oikaistu tulos (jossa on maksimina etuyhteislainat)).

2.5 Kolmannelta osapuolelta otetun lainan käsittely etuyhteisvelkana

Kuulemistilaisuuksien lausunnoissa on pidetty ongelmallisena ehdotetun 18 a §:n 6 momentin 2 kohtaa, jonka mukaan etuyhteisosapuolen kolmannelta osapuolelta olevan **velan vakuudeksi antama saatava** muuttaa kolmannelta osapuolelta otetun velan vakuuden osalta etuyhteisvelaksi. Ongelmallisena on pidetty muun muassa säännöksen suhdetta yritysikiinnityksiin ja lisäksi on katsottu, että sääntely sisältyy jo ehdotettuun 18 a §:n 6 momentin 1 kohtaan.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö pitää lakiesityksen 18 a §:n 6 momenttia perusteltuna esitettyssä muodossa.

Ehdotettuun 18 a §:ään on otettu 6 momentin sääntely, jotta korkovähennysoikeuden rajoitusta *ei voitaisi kiertää* siirtämällä varat ensin kolmannel-

le osapuolelle ja sieltä etuyhteysosapuolelle. Kohdassa 2 vakuusjärjestely on mainittu erikseen, jotta vakuusjärjestelyn rinnastamista etuyhteyslainaan ei tarvitsisi tehdä 1 kohdan tulkinnalla. Tarkoitus on ollut *varmistaa vakuusjärjestelyn kuulumien sääntelyyn ja selkeyttää säädöksen tulkintaa*. Muut kuin saatavavakuudet eivät ole sääntelyssä, koska niissä vakuudenantajan pitäisi saada korvaus velalliselta eikä vakuuden saava taho tai muukaan taho maksa vakuudenantajalle korkoa vakuutena olevasta omaisuudesta. Myös eräiden *muiden valtioiden* korkovähennysoikeuden rajoitussäännöksissä vakuudet muuttavat kolmannelta osapuolta otetun lainan etuyhteyslainaksi⁹.

2.6 Vähennyskelvottoman nettokorkomenon siirtyminen seuraaville vuosille

Omistajanvaihdosten vaikutus vähennyskelvottomien nettokorkomenojen siirtymiseen

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö katsoo, että tässä vaiheessa ei ole syytä säätää, että vähennyskelvoton nettokorkomeno ei siirtyisi vähennettäväksi seuraavien verovuosien tulosta, jos yhtiön omistuksessa on tapahtunut yli 50 prosentin muutos. Valtiovarainministeriö pitää kuitenkin tärkeänä, että vähennyskelvottomien nettokorkomenojen käyttämisestä erityisesti osakekaupoissa sekä jakautumisissa ja sulautumisissa *olisi seurattava*, kun sääntelyn vaikutuksia seurataan lakiesityksessä ehdotetulla tavalla. Tarvittaessa lakiesitystä voitaisiin myöhemmin muuttaa esimerkiksi siten, että vähennyskelvoton nettokorkomeno pienenisä vuosittain tietyn prosenttiosuuden. Tällöin olisi kuitenkin ratkaistava, edellyttääkö sääntelyn muutos vähennyskelvottomien nettokorkomenojen määrän seuraamista vuositasolla.

Vähennyskelvottoman nettokorkomenon rajoittaminen omistusoikeuden muuttuessa on hankalaa nykyisessä epävarmassa oikeustilassa, erityisesti, jos näihin tilanteisiin sovellettaisiin tappiontasausmenettelyssä käytössä olevaa *poikkeuslupamenettelyä*. Korkein hallinto-oikeus on pyytänyt päätöksellä KHO 2011:118 Euroopan unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua Suomen tappiontasausjärjestelmän poikkeuslupamenettelyn yhteensovituudesta Euroopan unionin *valtioneuvoston* kanssa. Euroopan unionin tuomioistuimessa asia on C-6/12, *P Oy*. Tuloverolain 122 §:n 1 momentin mukaan yhteisön tappiota ei vähennetä, jos tappiovuoden aikana tai sen jälkeen yli puolet sen osakkeista tai osuuksista on muun saannon kuin perinnön tai testamentin vuoksi vaihtanut omistajaa tai yli puolet sen jäsenistä on vaihtunut. Tuloverolain 122 §:n 3 momentin mukaan verovirasto voi omistajanvaihdoksesta huolimatta erityisistä syistä, milloin se yhteisön tai yhtymän toiminnan jatkumisen kannalta on tarpeen, hakemuksesta myöntää oikeuden tappion vähentämiseen. Korkein hallinto-oikeus kysyy ennakkoratkaisuhakemuksessa, muodostaako se, että verovirastolla on harkintavalta myöntää oikeus yhtiölle aiheutuneiden tappioiden vähentämiseen ja poiketa säännöstä, jonka mukaan tappioita ei omistajanvaihdostilanteessa voida vä-

⁹ Ks. muun muassa lakiesityksen s. 6, jossa mainitaan vakuusjärjestelyjen käsittelystä Ranskassa.

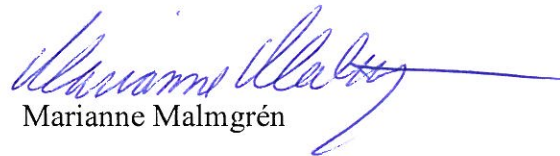
hentää, SEUT 107 artiklan 1 kohdan ja SEUT 108 artiklan 3 kohdan viimeisen virkkeen määräysten vastaisen valtiontuen.

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Lasse Arvola

Lainsäädäntöneuvos

Marianne Malmgrén